

AGROBIZNES, FAN VA TEXNOLOGIYALAR

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON
JURNALI

Агробизнес, наука и технологии

Agribusiness, science and technology

№ 083688

ISSN:
3060-5245

Toshkent-2026

Platform & workflow by
OJS / PKP

BOSH MUHARRIR

Oblomuradov Narzullo Naimovich – i.f.d. (DSc), professor.

Bosh muharrir o'rinbosarlari:

Islamov Soxib Yaxshibekovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Sultonov Kamoliddin Sadriddinovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Farmonov To'liqin Xayitmurodovich – i.f.d. (DSc), professor.

Muharrir:

Beglayev Uchqun Xurramovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent.

Tahrir hay'atining xalqaro a'zolari:

Kusainov Xalel Xaymullayevich – i.f.d. professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Vilija Aleknevičienė – i.f.d. professor (Universitet Vitovta Velikogo)

Gilbert Ludwig – professor, (Jamk University of Applied Sciences)

Bobojonov Ixtiyor Baxtiyorovich – i.f.d. professor (Germaniyaning Leybnits nomidagi Markaziy Osiyoda qishloq xo'jaligini rivojlantirish instituti (IAMO))

Daiva Makutenene – professor, (Vitautes Magnus universiteti, Litva)

Xaitboyeva Nargiza Alikulovna – i.f.d. dotsent (Tojikiston davlat huquq, biznes va siyosat universiteti)

Tahrir hay'ati:**08.00.00-Iqtisodiyot fanlari:**

Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich – i.f.d. (DSc), professor;

Saidov Muxammad-Ali Xakimovich – i.f.d. (DSc), professor;

Rustamova Iroda Baxramjanovna – i.f.d. (DSc), professor;

Ochilov Ilhom Sayitqulovich – i.f.d. (DSc), professor;

Askarov Nazimjon Niyozovich – i.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Altinbek Yangibayevich – i.f.d. (DSc), professor;

Boltayev Abror Sayitmuradovich – i.f.d. (DSc), dotsent;

Abduvasikov Abduaziz Abdulazizovich – i.f.n. professor;

Mamadiyarov Dilshad Uralovich – i.f.n. dotsent;

Achilov Mashrab Ulug'bekovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Galimova Feryuza Rafikovna – i.f.n. dotsent;

Odilova Dilnozaxon Barnayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Yangiboyev Dilshod G'ulomovich – i.f.f.d. (PhD);

Saidova Dildora Nurmatovna – i.f.n. dotsent;

Dexkanova Nilufar Sagdullayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Roziqov Jahongir Mustaqim o'g'li – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Boltayev Nurali Shiramatovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Ibragimova Madina Ismoilovna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li – i.f.f.d. (PhD).

06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari:

Shokirov Alisher Djuraboyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Mardanov Husniddin Xolbozorovich – q.x.f.d. (DSc);

Abdiyev Fozil Rashidovich – q.x.f.d. (DSc);

Sattorov Maqsud Axtamovich – q.x.f.d. (DSc);

Yuldashov Nurbek Ergashovich – v.f.d. (DSc);

Xalmirzayev Dilmurad Kamilovich – q.x.f.d. (DSc), dotsent;

Namazov Ixtiyor Choriyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Xudayqulov Jonibek Bozarovich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Eshonqulov Jamoliddin Saporboy o'g'li – q.x.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Anvar Kodirullayevich – b.f.n., katta ilmiy xodim;

Atabayev Ma'ruf Maxmudovich – q.x.f.n. professor;

Safarov Asqar Asadullayevich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Mustafakulov Davron Mamatqulovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Kasimov Botir Sadriddinovich – q.x.f.f.d. (PhD);

Akramov Umidilla Ikramdjanovich – q.x.f.n. dotsent;

Elboboyev Abdug'ani Shuxrat o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Muxammadov Yo'ldoshbek Akmal o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Maxmudova Shaxnoza Abdufattaxovna – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Idrisov Xusanjon Abdujabborovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent.

MUASSIS

Toshkent davlat agrar
universiteti

ALOQA UCHUN MA'LUMOTLAR

Manzil: Toshkent viloyati, Qibray tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

Jurnalning telegram manzili:

t.me/agrobiznes_elektronjurnal

E-mail: licht-1989@mail.ru

Jurnalning rasmiy sayti:

<https://www.agrobiznesjournal.uz>

Tel: +(998) 93 439 30 00

JURNALNING ILMIYLIGI:

Ma'lumot uchun, OAK Rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

Elektron nashr, 973 sahifa.
E'lon qilishga 2026-yil
30-sentabrda ruxsat etildi.

JURAYEVA ZILOLA TUROBOVNA

O'zbekistonda sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish sharoitida inson kapitalining raqamli iqtisodiyot rivojlanishiga ta'sirini ekonometrik baholash.....582

TURDIYEV ABDULLO SAGDULLAEVICH

O'zbekiston hududlarida qurilish materiallariga talab muhiti omillarining panel bahosi.....592

TO'RAYEVA SEVINCH SIROJIDDINOVNA

Olmalik kon-metallurgiya kombinatida investitsion loyihalarni moliyalashtirish samaradorligini oshirish mexanizmlari.....602

JOMOLOV MUZAFFAR MIRZOXITOVICH

Hududlarda investitsiyalar samaradorligini kompleks baholash uslubiyoti: Toshkent viloyati shahar va tumanlari misolida.....608

KABILOVA ZEBO BABAKULOVNA

Surxondaryo viloyatining hududiy ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti va mehnat resurslari salohiyatini tahlili.....620

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

TURDALIYEV AVAZBEK TURDALIYEVICH, YIGITALIYEV OBLOYOR

DONIYORJON O'G'LI

Anor (*Punica Granatum* L) ekilgan maydonlarda tuproq biologik faolligi ko'rsatkichlarining meva hosildorligi va sifatiga ta'siri.....628

SOTIBOLDIYEVA GO'ZALXON TOLIBJONOVNA, MIRKOMILOV ABOBAKIR

DILSHODJON O'G'LI

Kolmatajlangan och tusli bo'z tuproqlarda biomikrolarning selektivligi.....634

BAUETDINOVA INABAT SATULLAEVNA, TEULIEV JAKSILIK BEGDULLAEVICH,

ALLANAZAROV SULTANBEK REYPAZAROVICH

Kuzgi bug'doyni yomg'irlatib sug'orish va oziqlantirish me'yorlarining tuproq suv o'tkazuvchanligiga ta'siri.....643

OCHILDIYEV O'TKIR OLLANAZAROVICH, MUSURMONOV AZZAM

TURDIYEVICH, ABDUG'ANIYEV ULUG'BEK BURXONIDDIN O'G'LI, AMINJONOV

BUNYODBEK BAXRAMJON O'G'LI, TURAPOV URAL YUSUPOVICH, SAYFIEV

SHERZOD BEKNAZAROVICH

Tok tuplaridagi hosil yuklamasi me'yorini belgilash va uning hosildorlikka ta'sirini ilmiy asoslash.....649

MUSAYEV MANSUR SAMANDAROVICH, RAVSHANOV MIRJALOL

Ma'danli o'g'itlar me'yorlarining bahorgi bug'doy navlari don hosildorligiga ta'siri.....655

SOTIBOLDIYEVA GO'ZALXON TOLIBJONOVNA, MIRKOMILOV ABOBAKIR

DILSHODJON O'G'LI

Kolmatajlangan tuproqlarda paragenetik elementlarning geokimyoviy xususiyatlari: Ca va Sr misolida.....660

IDIYEVA XADICHA FAXRIDINOVNA

O'rmon fondi yerlarining raqamli kadastr pasportini gat asosida shakllantirish (Kogon tumani misolida).....667

XALILOVA KAMOLA ABDULXODI QIZI, TUXTAYEVA DINORA NAVRUZOVNA

O'zbekistonda qarag'ay (*Pinus* L.) seleksiyasi va unga qo'yiladigan talablar.....677

TURSUNOV SAYDULLO ZOKIRJON O'G'LI

Fosforli o'g'itlarning moyli zig'ir hosildorligi va hosil tarkibiga ta'siri.....683

JURAYEV JAVLON MIRZATILLAYEVICH

Ayrim ra'noguldoshlar oilasi vakillarining asalarilar soni ortishiga ta'sir etish ko'rsatkichlari.....689

IDIYEVA XADICHA FAXRIDINOVNA

O'rmon fondi yerlarining raqamli kadastr pasportini GIS monitoring ma'lumotlari asosida takomillashtirish (Kogon tumani misolida).....695

TADJIEV MARDONQUL, OCHILDEY NAJMIDDIN NARBAEVICH, ESHQURBONOVA NIGORA ALIYAROVNA

Ingichka tolali g'o'za hosildorligining navbatlab va almashlab ekish tizimlariga bog'liqligi.....703

RAXIMOVA JAMILA SHAVKAT KIZI, BERDIBAYEVA DILFUZA BAZARBAEVNA

O'rmon tugmachaguli (*Malva Sylvestris* L.)ning botanik tasnifi, tarixi, geografik areali va bioekologiyasiga oid ilmiy tadqiqotlar tahlili.....708

TADJIEV MARDONQUL, OCHILDEY NAJMIDDIN NARBAEVICH

Almashlab ekish tizimlarning ingichka tolali g'o'zaning o'sishi, rivojlanishiga ta'siri...718

ISROILOV BAXTIYOR ABDULLAYEVICH, SOLAYEVA DINORA BAXTIYOR QIZI

Marjumakni rivojlanish fazalarini davomiyligiga ekish muddati, me'yori va usullarining ta'siri.....723

ESHQURBONOVA NIGORA ALIYAROVNA

Sug'oriladigan taqir-o'tloqi tuproqlari sharoitida ingichka tolali g'o'za naviga Agrozim bioo'g'itini ta'sirini baholash.....731

ABDULLAYEVA MAVJUDA NURIDDINOVNA, EGAMURODOV SHAXBOZ

Kuzgi boshqoli don ekinlari yetishtirishda bioo'g'itlarning tuproq unumdorligi va hosildorlikka ta'siri bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishlarining tahlili.....736

RAXMONOV AKBAR TURAQUL O'G'LI

Tut ipak qurtining biologik va pilla mahsuldorlik ko'rsatkichlariga turli oziqlantirish usullarining ta'siri.....745

CHORIEVA ZARXOL QODIROVNA

Surxondaryo viloyati Sherobod tumani o'rta sho'rlangan tuproqlarining genetik-morfologik tuzilishi.....753

TURG'UNBOYEVA ZULFIZAR G'AYRATJON QIZI

Markaziy Osiyoda yaratilgan bug'doy navnamunalarining morfo-fenologik xususiyatlari va seleksion qiymatini baholash.....758

NURMATOVA DILDORAXON ERKINJON QIZI

Yeryong'oqning "Salomat" navida tup qalinligi va o'simliklar saqlanuvchanligiga ekish sxemasi, mineral o'g'it va biostimulyatorlarning ta'siri.....762

RAXMONOV AKBAR TURAQUL O'G'LI

Tut ipak qurtining biologik va mahsuldorlik ko'rsatkichlariga kompleks preparatning ta'siri.....769

MAMASAI DOV OLIMJON ELMUROD O'G'LI, UMIDOV SHAVKAT ERGASHEVICH

Sut xomashyosini yig'ish va dastlabki sovitish rejimlarining sifat ko'rsatkichlari barqarorligiga ta'siri.....776

ABDULLAYEV ZOKIR IKROMJONOVICH, SALOHIDDINOV JAXONGIR

Qulupnay mevasini sublimatsion usulda quritishning texnologik ko'rsatkichlarini baholash.....783

UO'K: 633:51:631:18

ALMASHLAB EKISH TIZIMLARING INGICHKA TOLALI G'O'ZANING O'SISHI, RIVOJLANISHIGA TA'SIRI

TADJIEV MARDONQUL

Ingichka tolali paxtachilik ilmiy-tadqiqot instituti laboratoriya mudiri,
qishloq xo'jaligi fanlari nomzodi, katta ilmiy xodim

E-mail: mardankultadjiev@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0006-7970-9259>

OCHILDIEV NAJMIDDIN NARBAEVICH

Ingichka tolali paxtachilik ilmiy-tadqiqot instituti laboratoriya mudiri,
qishloq xo'jaligi fanlari falsafa doktori, katta ilmiy xodim

E-mail: ochildiyevnajmiddin1963@mail.ru

<https://orcid.org/0009-0008-9615-7585>

Annotatsiya. O'tkazilgan tadqiqotlar natijasida almashlab ekish tizimlarining ingichka tolali g'o'zaning o'sishi, rivojlanishiga ijobiy ta'sir etishi aniqlandi.

Kalit so'zlar: o'sish, rivojlanish, tup son, almashlab ekish, muttasil g'o'za, ingichka tolali g'o'za.

Аннотация. В результате проведенных исследований было установлено, что системы севооборота оказывают положительное влияние на рост и развитие тонковолокнистого хлопка.

Ключевые слова: рост, развитие, севооборот, монокультура хлопка, тонковолокнистый хлопок.

Abstract. The conducted research has shown that crop rotation systems have a positive effect on the growth and development of fine-fiber cotton.

Keywords: growth, development, plant density, crop rotation, cotton monoculture, fine-fiber cotton.

KIRISH

Jonajon vatanimiz va xorijiy davlatlar olimlari dehqonchilikni yanada rivojlantirishda almashlab ekishga alohida e'tibor berishmoqdalar. Dunyo agrar sohasini rivojlantirishda g'o'zaning o'sishi, rivojlanishi, hosil to'plashi va tup sonini muhim rol o'ynashini tahlil qilib, muhim taklif va tavsiyalarni ishlab chiqarganlar. G'o'zaning jadal o'sishi, rivojlanishi, mo'l hosil to'plashida paxta-kuzgi bug'doy, kuzgi bug'doy-takroriy, siderat ekinlar almashlab ekishda tuproq unumdorligini tiklashi va g'o'za hosilini oshishini ko'pchilik olimlar qayd etganlar.

Sug'oriladigan yerlarda boshqoli don ekinlari g'o'za va boshqa ekinlar uchun eng yaxshi o'tmishdoshi bo'lib, ular tuproq meliorativ holati, ekologik vaziyatini va tuproq unumdorligini yaxshilaydi, dalani begona o'tlardan tozalaydi, tuproqdagi vilt kasalligi zamburug'larini kamaytiradi hamda chorvachilikni rivojlantirishda yem-xashak manbai bo'lib qiladi.

Fermer xo'jaliklarida almashlab ekishning joriy etilmaganligi, ko'proq me'yorlarda mahalliy o'g'itlarni qo'llash imkoniyati cheklanganligi, fosforli va kaliy o'g'itlar taqchilligi tufayli tuproqning ball boniteti 1980 yillarga nisbatan

12-16 ballga kamayib ketishi kuzgi bug'doydan so'ng takroriy va siderat ekinlarini ekish zarurligini xayotning o'zi taqozo etmoqda. Endigi eng dolzarb muammolardan biri, kuzgi bug'doy hosili yig'ishtirib olingandan so'ng takroriy, oraliq va siderat ekinlarini ekish, ularni ko'k massasini yem-xashak yoki siderat sifatida foydalanish, tuproq unumdorligi va g'o'za hosiliga ta'sirini o'rganish dehqonchilikning eng dolzarb muammosi bo'lib hisoblanadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

S.Raxmonqulov va Yu.Abduraxmonova [3, b.444-446] ma'lumotiga ko'ra, mamlakatimizda yetishtirilayotgan paxta hosilining o'rtacha 32-40 % tola, 55-60 % chigit va 5% momiqni tashkil qiladi.

B.Holiqov, A.A.Iminov [6, b.27-29] lar ta'kidlashicha kuzgi bug'doydan so'ng takroriy ekin sifatida ekilgan dukkakli don ekinlaridan so'ng paxta hosildorligi 3,5-5,8 s/ga, tola chiqishi 1,0-1,5 foiz, 1000 dona chigit massasi esa 9,0-11,0 g.ga, tola uzunligi 1,4-2,0 mm.ga yuqori bo'lishini aniqlashganlar.

A. Avtonomov [1, s.126] . fikricha kuzgi bug'doy va takroriy ekinlar ingichka tolali g'o'zaning seravj o'sishi, rivojlanishi va yuqori hosil to'plashiga xizmat qiladi.

B.Xoliqov, R.Tillaev, Sh.Teshaev [8, b.130-133] lar fikricha kuzgi bug'doydan va takroriy ekilgan don-dukkakli mosh ekilganda tuproq gumusi 0,034 % ga, azot 0,011 % ga ko'payishini kuzatganlar. Doimo g'o'za ekilgan dalada gumus 0,031 % ga, azot 0,027 % ga va fosfor 0,014 % ga kamayishini aniqlashganlar.

M.Tadjiev va Sh.Ch. Tursunov [5, b.200] lar fikricha kuzgi bug'doy va takroriy ekilgan moyli don-dukkakli ekinlar almashlab ekish sharoitida ingichka tolali g'o'zaning seravj o'sishi, rivojlanishi, mo'l hosil to'plashi va taqirsimon kam gumusli tuproqlarni unumdorligini oshirishni aniqlaganlar.

B.Xoliqov, F.Namozov [7, b.100] yangi almashlab ekishning ilmiy asoslari ilmiy asarida kuzgi bug'doydan so'ng soya ekinini takroriy ekin sifatida ekish almashlab ekish sharoitida g'o'zaning jadal o'sishi, rivojlanishi va mo'l hosil to'plashi va tuproq unumdorligini tiklashini aniqlaganlar.

D.Yormatova, X.S.Xushvaqtova [2, b.53-70] soya ekini AQShda katta maydonlarda ekilib, ko'p miqdorda o'simlik moyi ishlab chiqishi va g'o'zaning eng yaxshi o'tmishdoshi ekanligini isbotlaganlar.

K Binder [9, b.29] Yevropaning Germaniya mamlakatida oraliq takroriy ekinlar tuproq unumdorligini tiklashi, tuproqni yumshatuvchi ekin bo'lib, chorva uchun yem-xashak, asosiy ekinlar uchun o'tmishdosh ekin deb hisoblaydi.

TADQIQOT O'TKAZISH USLUBI VA USULI

O'tkazilgan tajribalarda fenologik kuzatishlar "Dala tajribalarini o'tkazish uslubi" (2007), va "metodika polevyykh opytov s xlopchatnikom" (1981) O'zPITI uslubiy qo'llanmalariga amal qilingan xolda olib borildi. "Qishloq xo'jaligi ekinlari navlari davlat sinovi uslubiyoti" (Moskva, Kolos, 1969) va o'simliklarning agrokimyoviy tarkibi PSUEAITI ning yoppasiga tahlil laboratoriyasida amalga

oshrildi. Hosildorlik ko'rsatgichlariga B.A.Dospexov (1966) uslubi bilan matematik ishlov berildi.

TADQIQOT NATIJALARI

Tadqiqotlar ko'p yillik tajribada 2018-2020 yillarda PSUEAITI ning Surxondaryo ilmiy-tajriba stansiyasi dalalarida o'tkazildi. Tajriba dalasining tuprog'i o'tloqilashib borayotgan taqirsimon og'ir mexanik tarkibli tuproq bo'lib, kam sho'rlangan, sizot suvlari 2-3 metrda joylashgan, karbonatlarga boy, oziq moddalarga kambag'al bo'lib hisoblanadi. Tajribada variantlar sakkiz qatorli bo'lib, 60 sm kenglikda, uch qaytariqda joylashgan. Almashlab ekish zamonaviy usulda 1:2:4:1:2 va qiqqa muddatli 1:1 va 1:2 tizimlarda o'tkazildi.

O'tkazilgan tajriba sharoitida kuzgi bug'doy va takroriy ekilgan ekinlardan so'ng ekilgan ingichka tolali g'o'zaning o'sishi, rivojlanishi, tup soni monitoringi 1-iyun, 1-iyul, 1-avgust va 1-sentabr kunlari o'tkazildi (1 va 2 jadvallar).

O'tkazilgan tajribada zamonaviy va qisqa muddatli almashlab ekish va surunkali ingichka tolali g'o'za ekilganda o'simlikning o'sishi, rivojlanishi, hosil to'plashiga ijobiy ta'sir etishi aniqlandi.

Kuzatishlarning dastlabki oylarida xar xil agrofonlarda g'o'za ekilganda g'o'zaning xolatida sezilarli o'zgarish kuzatilmadi (1-jadval).

1-iyun sanasiga o'simlikning bo'yi 21,0-25,5 sm, chinbarglar soni 6,5-7,7 dona, shonalar soni 0,8-1,3 donani tashkil qildi. Lekin 1 iyul sanasida fenologik kuzatishlar o'tkazilganda o'simlik bo'yi mutassil g'o'za o'g'itsiz variantida (nazorat) va mutassil g'o'za faqat ma'danli o'g'itlar nazorat variantlarida o'simlik bo'yi, hosil bo'g'inlari va ko'saklar sonida almashlab ekish va ma'danli o'g'it hamda go'ng birga ishlatilgan variantlarga nisbatan farq sezilarli bo'ldi. Mutassil g'o'za o'g'itsiz nazorat variantida o'simlik bo'yi 65,1 sm, hosil bo'g'inlari 12,5 dona, hosil belgilari 13,0 dona va ko'saklar soni 4,1 dona, mutassil g'o'za faqat ma'danli o'g'itlar nazorat variantida o'simlik bo'yi 75,5 sm, hosil bo'g'inlari 13,9 dona, hosil belgilari 15,5 dona, shundan ko'saklar soni 5,5 dona bo'lib, almashlab ekish va muttasil g'o'za ma'danli hamda mahalliy o'g'itlarni birga qo'llash variantlarida nazorat dalalarga nisbatan g'o'zaning rivoji ancha jadal bo'lishi aniqlandi.

G'o'zaning bo'yi almashlab ekish, muttasil g'o'za ma'danli hamda mahalliy o'g'itlarni birga qo'llanilgan variantlarida 1 sentabr sanasida kuzatishlar o'tkazilganda, mutassil g'o'za faqat ma'danli o'g'itlarni, ayniqsa mutassil g'o'za o'g'itsiz nazoratga nisbatan seravj o'sishi, rivojlanishi va hosil to'plashi aniqlandi.

1-sentabr sanasiga o'simlik bo'yi o'g'itlanmagan dalada 85,0 sm, hosil bo'g'inlari 14,0 dona, hosil belgilari 15,0 dona, shundan ko'saklar soni 12,0 dona, shundan ochilgani 9,5 dona yoki to'plangan ko'sakning 90 % i ochilgan, muttasil g'o'za ma'danli o'g'itlar bilan oziqlantirilganda g'o'zaning bo'yi 95,2 sm, hosil bo'g'inlari 15,2 dona, hosil belgilari 17,8 dona, shundan ko'saklar soni 9,0 dona, shundan ochilgani 8,8 donasi yoki 85,6 % i ochilgan bo'lib, g'o'za ma'danli mahalliy o'g'itlar bilan oziqlantirilganda o'simlik bo'yi 98,8-101,5 sm, hosil bo'g'inlari 15,8-16,4 dona, hosil tugunchalari 18,5-19,5 donani tashkil etdi.

1-jadval

Almashlab ekish va muttasil g'o'za ekishni o'simlikning o'sishi, rivojlanishga ta'siri

№	Variantlar (Almashlab ekish tizimlari)	1-iyun		1-iyul				
		O' simlik bo' yi, sm	Chinbarg lar soni, dona	Shonalar soni, dona	O' simlik bo' yi, sm	Hosil bo' g' iml ari soni, dona	Hosil belgilari, dona	Sh.j saklari, dona
1.	Muttasil g'o'za (nazorat)	21,0	6,5	0,8	65,1	12,5	13,0	4,1
2	Muttasil g'o'za + ma'dan o'g'itlar (nazorat)	23,1	6,6	1,0	75,5	13,9	15,5	5,5
3	Muttasil g'o'za ma'dan va mahalliy o'g'itlar (10 t/ga go'ng)	23,5	7,0	1,2	76,9	14,2	16,5	5,9
4	Muttasil g'o'za ma'dan va mahalliy o'g'itlar (20 t/ga go'ng)	25,5	7,7	1,3	78,5	14,6	16,8	6,2
5	Almashlab ekish (1:2:3:1:2), g'o'za bedadan so'ng ikkinchi yili	24,2	6,9	1,2	77,5	14,3	16,6	5,9

2-jadval

Almashlab ekish va muttasil g'o'za ekishni o'simlikning o'sishi, rivojlanishga ta'siri

№	Variantlar (o'tmishdoshlar)	1-avgust					1-sentabr				
		O' simlik bo' yi, sm	Hosil bo' g' imla ri soni, dona	Hosil belgilari soni, dona	Sh.j saklar, dona	Sh.j ochilgani, dona	O' simlik bo' yi, sm	Hosil bo' g' imla ri soni, dona	Hosil belgilari soni, dona	Sh.j saklari, dona	Sh.j ochilgani, dona
1.	Muttasil g'o'za (nazorat)	75,5	13,5	14,0	10,1	3,0	85,0	14,0	15,0	12,0	9,5
2	Muttasil g'o'za + ma'dan o'g'itlar (nazorat)	85,5	14,8	15,9	12,0	3,0	95,2	15,2	17,0	15,0	9,0
3	Muttasil g'o'za ma'dan va mahalliy o'g'itlar (10 t/ga go'ng)	88,0	15,2	17,9	14,0	3,0	98,8	15,8	18,5	16,4	9,1
4	Muttasil g'o'za ma'dan va mahalliy o'g'itlar (20 t/ga go'ng)	90,5	15,8	18,9	15,1	3,5	101,5	16,4	19,5	17,8	9,5
5	Almashlab ekish tizimi 1:2:3:1:2	90,6	16,0	18,8	15,0	3,0	99,0	15,9	18,6	16,2	9,8

Shu jumladan ko'saklar soni 16,4-17,8 dona, shundan ochilgani 9,1-9,5 dona yoki 84 %, g'o'za kuzgi bug'doy va bedadan (almashlab ekish) so'ng o'simlik bo'yi 99,9 sm, hosil bo'g'inlari 15,9 dona, hosil tugunchalari soni 18,6 dona, shu jumladan ko'saklar soni 16,2 dona, shundan ochilgani 9,8 dona yoki 86,9-87,3 % ochilganligi aniqlandi.

G'o'zani almashlab ekishda beda yoki ma'dan va mahalliy o'g'itlar ishlatilib ekilganda o'simlik seravj o'sishi, rivojlanishi va hosil to'plashi aniqlandi.

XULOSA

Almashlab ekish tizimlarida mutassil g'o'za o'g'itsiz variant (var 1) da hosil kam to'plashi va yetishtirilgan hosil erta pishib yetilishi aniqlandi. Ingichka tolali g'o'zani almashlab ekish sharoitida kuzgi bug'doy beda va kuzgi bug'doy mosh variantlarida, muttasil g'o'zani ma'danli hamda mahalliy (10-20 t/ga go'ng) o'g'itlar birga qo'llanilganda g'o'zani seravj o'sishi, rivojlanishi va hosilni ko'p to'plashi aniqlandi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Автономов А. "Семеноводство хлопчатника", Ташкент, 1969, стр. 126.
2. Yormatova D.Yo. Xushvaqтова X.S. Moyli ekinlar. "Zarafshon", 2008, b. 53-70.
3. Raxmonqulov S., Abduraxmonova Yu. "Ma'dan va organik o'g'itlarning g'o'za chigit vazni va moydorligiga ta'siri", "Fermer xo'jaliklarida paxtachilik va g'allachilikni rivojlantirish ilmiy asoslari", Toshkent, 2006, 444-446.b .
4. Oripov R, Kenjaev Yu. Sideratlar, tuproq unumdorligi va g'o'za hosildorligi. J.O'zbekiston qishloq xo'jaligi. №1, 2008, b.15.
5. Tadjiev M., Tursunov Sh.Ch. "Kuzgi bug'doy, takroriy ekinlar va tuproq unumdorligi", monografiya, Toshkent, 2020 yil, 8 bosma taboq, b.140. nusxa 200 dona.
6. Xoliqov B.M. Iminov A.A. "Takroriy ekinlar, tuproq unumdorligi va yuqori samaradorlik" G'o'za va g'o'za majmuidagi ekinlarni parvarishlash agrotexnologiyalarini takomillashtirish. Respublika ilmiy-amaliy konferensiya maqolalar to'plami". Toshkent-2014 yil, b.27-29.
7. Xoliqov B.M., Namozov F.B Yangi almashlab ekish tizimlari va tuproq unumdorligi / Monografiya. Toshkent, 2010. -B.100
8. Xoliqov B, Tillaev R, Teshaev Sh. Tuproq unumdorligini oshirishda zamonaviy navbatlab ekish tizimlarini samaradorligi. "G'o'za va kuzgi bug'doyni parvarishlash agrotexnologiyalarini takomillashtirish", Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya. Toshkent. 2003, 130-133 betlar.
9. Binder K. Zurishbe Zandwtets Bonn. 1969, P. 29.

Mas'ul muharrir: Beglayev Uchqun

Musahhih: Boltayev Nurali

Sahifalovchi va dizaynerlar: Normurodov Sarvar,
Sharipov Shoxruh

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul hisoblanadi. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqolalar, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: licht-1989@mail.ru

Jurnalning telegram manzili: t.me/agrobiznes_elektronjournal

Telefon raqami: +998939018320, +998934393000

Jurnal rasmiy sayti: <https://www.agrobiznesjournal.uz>

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali 2023-yil 23-maydan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan C-5669225 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №083688

Manzilimiz: Toshkent viloyati, Qibray tumani,
Universitet ko'chasi, 2-uy